

ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТА ДРІБНОГО ВИКРАДЕННЯ ЧУЖОГО МАЙНА

Козігон Богдан Олександрович

аспірант

Київський міжнародний університет, Україна

Суб'єктом адміністративного правопорушення визнається особа, яка може нести адміністративну відповідальність. У літературі відповідальність суб'єкта адміністративного права обґрунтовано сприймається як прояв його правосуб'єктності. Здатність відповідати за скоєне адміністративне правопорушення пов'язують із поняттям «деліктоздатність». Закон, щодо кожного окремого виду юридичної відповідальності, визначає обов'язкові ознаки, яким повинен відповідати суб'єкт правопорушення. Так, ознаки адміністративної деліктоздатності суб'єкта адміністративного правопорушення закріплені в Кодексі України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X (КУпАП).

Відповідно до ст. 12 КУпАП адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку [6]. Ця ознака в поєднанні з осудністю особи (здатність особи усвідомлювати свої дії або керувати ними) утворює юридичну характеристику загального суб'єкта адміністративного правопорушення, яка цілком застосовна і до суб'єкта складу дрібного викрадення чужого майна. На відміну від юридичної характеристики соціальна характеристика суб'єкта дрібного викрадення чужого майна представляє безперечний інтерес, оскільки може в передбачених законом випадках враховуватися при виборі конкретного заходу адміністративного стягнення, використовуватись у сфері запобігання та протидії правопорушенням. Розглянемо соціальний портрет осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності за ст. 51 КУпАП в 2022 році.

Проведений нами аналіз показав, що дрібне викрадення чужого майна має «чоловіче обличчя». Переважна більшість осіб, які скоїли зазначене правопорушення були чоловіками – 3529 осіб (78,3 % від загальної кількості осіб притягнутих до адміністративної відповідальності). Частка жінок – 21,7 % (978 осіб).

У віковій характеристиці осіб, які скоїли дрібне викрадення чужого майна, була виявлена пріоритетна вікова група – особи від 20 до 30 років. Кожне десяте дрібне викрадення скоєне особами віком від 30 до 40 років, кожне п'яте – особами віком від 40 до 50 років. Особи старші за 60 років, зазвичай пенсіонери та особи з інвалідністю, склали менше 5,8 % від загальної кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності за ст. 51 КУпАП.

Майже всі особи, притягнуті до адміністративної відповідальності не мали конфлікту із законом в минулому, раніше не притягувалися до адміністративної відповідальності за дрібне викрадення чужого майна, не були засуджені.

Для соціальної характеристики суб'єктів дрібного викрадення чужого майна має значення зайнятість. 80 % всіх притягнутих до відповідальності за дрібне викрадення чужого майна склали безробітні або працездатні, які на момент скоєння правопорушення не працювали і не навчалися. Це тривожний симптом, що свідчить, як про неблагополучний стан з працевлаштуванням в Україні, так і про негативні тенденції його розвитку. Нагадаємо, що кількість безробітних в державі, згідно з Інфляційним звітом Національного банку України [5], в 2022 році становила 25-26 %

від загальної кількості економічно активного населення.

В літературі відзначається, що безпрецедентне зростання числа вимушених переселенців, неможливість розв'язання більшістю з них елементарних побутових проблем (пошук житла, роботи, навчальних закладів для дітей), пов'язаних із значними фінансовими витратами, в умовах недостатньої підтримки держави призводить до зростання соціальної злочинності [1, с. 41]. Що стосується долі внутрішньо переміщених осіб серед всіх притягнутих до адміністративної відповідальності в 2022 році за дрібне викрадення чужого майна, то вона мізерна (правопорушення скоїло лише дві особи).

Вивчення сімейного стану осіб, які скоїли дрібне викрадення чужого майна, свідчить, що лише половина з них є особами сімейними (одруженими/заміжними). Зазначений стан речей пояснюється тим, що здебільшого дрібне викрадення чужого майна здійснюють молоді люди (від 20 до 30 років), які не встигли завести власну сім'ю.

Таким чином, характеристика суб'єкта дрібного викрадення чужого майна передбачає юридичний та соціальний аспект. Юридична характеристика суб'єкта дрібного викрадення чужого майна немає виражених особливостей. Суб'єктом дрібного викрадення є осудна особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку. Соціальна характеристика осіб, притягнутих до відповідальності за ст. 51 КУпАП, виходячи з аналізу судової статистики, дозволила виявити наступні соціальні групи (вразливі в деліктологічному плані): найчастіше дрібні викрадення чужого майна скоюються чоловіками, у віці до сорока років, працездатними, які не працюють і не навчаються або безробітними. Вважаємо, що в профілактиці дрібного викрадення чужого майна доцільно звертати увагу саме на ці групи деліктологічного «ризик».

Список використаних джерел:

1. Бабець І. Г. & Руда О. І. (2020). Вплив вимушеної внутрішньої міграції на соціальну безпеку регіонів України. Соціально-правові студії. 1 (7). 38–46.
2. Габрелян А. Ю. (2021). Адміністративна відповідальність в галузі охорони здоров'я. Матеріали конференцій МЦНД. Вилучено з: <https://doi.org/10.36074/mcnd-19.03.2021.law-gov.03>.
3. Габрелян А. Ю. (2021). Вектор розвитку України: дилема вибору. Матеріали конференцій МЦНД. Вилучено з: <https://doi.org/10.36074/mcnd-19.02.2021.lawgov.02>.
4. Габрелян А. Ю. (2020). Об'єкт правопорушення передбаченого ст. 181-1 КУпАП. Journal «ScienceRise: Juridical Science». 3 (13). 27–33.
5. Інфляційний звіт. (2023). Вилучено з: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-sichen-2023-roku>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. № 8073-X. (1984). Вилучено з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.